

Het goede zoeken

Noorderlicht
ROTTERDAM
dienst

Zondag 20 november 2022
Voorganger: ds. Niels de Jong

Preek

Dienst 20 november 2022, voorganger: ds. Niels de Jong

Bijbellezing: Amos 5:14

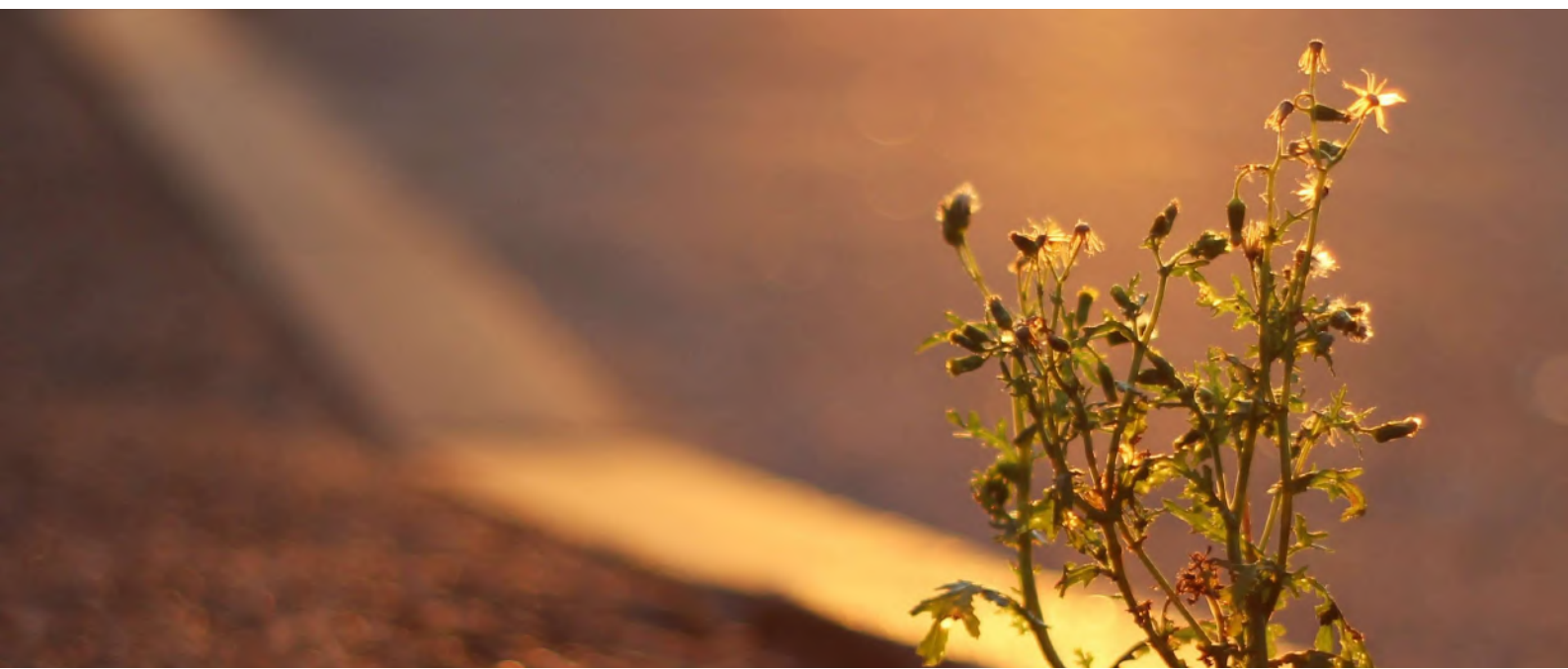
Het goede zoeken

Wanneer leef je echt goed? Wanneer je zelf niet bijdraagt aan het kwade en dan zelf actief het goede bevordert. Maar hoe doe je dat? En waar zul je dan tegenaan lopen? En hoe hou je dat vol? Daar denken we over na in deze dienst.

Ik heb nooit in een band gespeeld en dat lijkt me ook op geen enkele manier een goed idee. Maar ik kan me zo voorstellen dat als je in een band zit, het enorm frustrerend moet zijn als er een muzikant bij zit, die voortdurend fouten maakt. En dan ben je blij als zo'n mede-muzikant stopt met fouten maken. Maar dan ben je er nog niet. Zo heb ik wel eens over een muzikant horen zeggen: 'hij speelt geen noot verkeerd, maar toch...' Er miste iets blijktbaar, waardoor het geen goede muzikant was.

Ik heb wel aan voetbal gedaan en daar herken ik het van. Spelers die voortdurend fouten maken - dat is frustrerend voor teamgenoten en trainers. En natuurlijk helpt het als zo iemand groeit en geen fouten meer maakt. Maar toch, iemand die geen fouten maakt - dat wil niet zeggen dat het gelijk een hele goede speler is. Want je hebt spelers - ze maken geen fouten, maar toch mist er iets, want ze doen namelijk nooit iets waardoor het verschil wordt gemaakt, iets extra's, een kans, een doelpunt.

Op je werk kun je het ook hebben. Collega's die voortdurend steken laten vallen, de hele tijd maar fouten maken. Frustrerend. Natuurlijk veel beter om een collega te hebben die dat niet doet, die geen fouten maakt. Maar toch, daar ben je er niet. Je bent pas echt blij, je spreekt pas van een goede collega als die iets extra's doet. Die een extra stap zet. Die meedenkt, die dingen oplost, die meer doet dan precies in de taakomschrijving stond. En zo is het ook met ons. Wij kunnen mensen zijn die steeds weer in de fout gaan. Dan frustreren we anderen. En dan helpt het als we stoppen met zulke fouten maken. Dat we bewust worden van wat we verkeerd deden en daarmee stoppen. Maar dan zijn we nog niet gelijk goede mensen te noemen. Want goede mensen doen een extra stap, gaan een extra mijl, doen dingen die niet hoeven te doen (die ze niet verplicht zijn), maar andere mensen daarmee doen opknappen; zulke mensen hebben lief zelfs hen die hen niet lief hebben, vergeven. Dat zijn dingen waarvan Jezus zegt dat het de bedoeling is - om werkelijk goed te leven, goed te zijn.

Met dit in je achterhoofd zou je kunnen zeggen: Amos 5 van 10 tot 13 helpt om te stoppen met fout gedrag. En te stoppen met fouten maken - dat helpt vaak heel erg. Maar de twee verzen daarna - vers 14 en 15 - die helpen dan om de volgende stap te zetten. Om daadwerkelijk het goede te doen, een goed mens te worden.

We lezen vandaag net als twee weken geleden een gedeelte uit Amos. Heel kort over Amos, hij iemand uit het rijk Juda die in Israel komt en als relatieve buitenstaander enorm kritisch is op de Israëlieten, hoofdstuk na hoofdstuk. Maar hij zegt niet alleen wat er mis is, mis gaat, maar ook wat dan wel de bedoeling is.

[Bijbellezing: Amos 5:14](#)

In die verzen 10 t/m 13 legt Amos de vinger bij de zere plek - zoals hij voortdurend doet in zijn boek. Vooral bij de scheve verhoudingen die er waren in de samenleving, het onrecht dat die Israëlieten lieten bestaan, de schijnheilige godsdienst die God niet meer kon hebben. De corruptie. De verrijking van de rijken. Het gaat vooral over dit soort fouten op het vlak van sociaal onrecht waar Amos de vinger bij legt. Heel concreet allemaal. Twee weken geleden bij de bespreking van Amos 1 en 2 hebben we het hier ook over gehad. En als je dit leest, wordt ons een spiegel voor gehouden. En als het goed is, helpt dat om bepaalde fouten niet meer te maken, te stoppen met bij te dragen aan scheve verhoudingen, te stoppen met bijdragen aan onrecht.

Dit is een enorm belangrijke stap. Wil je een goed mens worden, dan moet je deze stap zetten. Te stoppen met onrecht, met zelfverrijking, met egoïsme, met schijnheiligheid. En op talloze bladzijden in de bijbel gaat het hierover. Zo belangrijk is dit blijkbaar voor God.

Maar vandaag denken we na over de tweede stap - die net zo belangrijk trouwens. De stap naar werkelijk het goede doen. En zoals God nog een stap verder met die Israëlieten van toen wilde, wil hij het net zo goed met ons. Die tweede stap gaat in het veranderen naar mensen die het goede zoeken en het goede liefhebben. Dat wordt in vers 14 en 15 gezegd. Een mooi voorbeeld uit de bijbel hiervan is Zacheus - die door een ontmoeting met Jezus niet alleen stopt met zijn foute keuzes, met zijn zelfverrijking, maar ook direct de goede keuzes gaat maken, herstel zoekt, vrijgevig wordt. En dat is het leven dat God voor ogen staat voor ons. Niet alleen stoppen met onrecht, kwaad, fouten. Maar waarin we actief het goede zoeken. Zo noemt vers 14 dat. En vers 15 heeft het dan over het goede liefhebben en het kwade haten. Twee sterke woorden: haten van het kwade, liefhebben van het goede. Daar zit het hart bij, hartstocht, vuur. Geen onverschilligheid dus. Omdat er ook geen onverschilligheid bij God zit.

Voor mensen die zo gaan leven, heeft Amos een bijzondere belofte. 'En jullie zullen leven'.

Leven. Echt leven. Dat zul je als je zo het goede zoekt, het kwade weerstaat. Diezelfde belofte van leven had God aan het begin van Amos 5 ook al gegeven. 'Zoek God en u zult leven', klinkt het daar. Amos zet die twee zinnestjes heel dicht bij elkaar, omdat die ook alles met elkaar te maken hebben. Als je God zoekt, zoek je het goede; en als je het goede zoekt, kom je ook al snel dichtbij God in de buurt. En het geeft allebei leven. Want als je een Godzoeker bent en een goedzoeker - dan leef je pas echt.

En er wordt nog een belofte aan gekoppeld: misschien is God dan nog genadig, zegt Amos. Want misschien is er dan nog redding mogelijk. Misschien - niet zozeer omdat het nog maar afwachten is bij God. Dat zou je kunnen denken, maar zo is het niet. Het is meer om de ernst van de toestand aan te duiden. Zoals een vader of moeder een kind kan waarschuwen: 'als je heel snel je kamer opruimt, dan krijg je misschien nog die beloning'. En dan weet een kind dat het hoog tijd is om in actie te komen.

En dan weet een kind die beloning helemaal niet vanzelfsprekend is, dat hij er helemaal geen recht op heeft. Maar dan weet hij ook dat het toch nog net kan, dat die beloning er nog wel net zal zijn. Dus geen vanzelfsprekend genadige God bij Amos - zoals je die nergens in de bijbel vindt trouwens. Er is niets vanzelfsprekends aan Gods genade en vergeving. Het lijkt me goed om dat te beseffen. Dat het ook helemaal geen vanzelfsprekendheid is dat onze westerse beschaving maar overeind blijft. Vanwege alle scheve verhoudingen in de wereld die het Westen heeft doen ontstaan - lijkt me dat geenszins een vanzelfsprekendheid. En ook geen automatisme dat wij het hier in de Lage Landen wel redden achter onze dijken, ondanks een stijgende zeespiegel (waar we zelf aan hebben bijgedragen). Maar ook voor ons persoonlijk - gelet op ons falen, helemaal niet vanzelfsprekend dat God ons genadig is. Maar misschien - als we God zoeken en het goede zoeken - dat God ons genadig is. Laten we daarom nog wat verder doordenken over dat goede zoeken. Wat dat is, hoe dat werkt, wat dat vraagt, hoe je dat nu kunt doen. In ieder geval is het een zoektocht. Daar zit ook iets in dat je het goede misschien ook lang niet altijd vindt. Dat je het over het hoofd kunt zien wat het goede is in een bepaalde situatie. Dat kan altijd gebeuren. En toch, uit deze aansporing van Amos blijkt dat God niet wil dat we opgeven. Maar blijven zoeken naar het goede.

Maar hoe kunnen wij - hier en nu - het goede zoeken? Laten we kijken of we nog wat concreter kunnen worden. Laat het me op drie manieren uitwerken.

Het goede zoeken in mensen.

Wij zoeken zomaar naar wat niet klopt aan mensen. Wat er niet zo goed is aan die ander. Waarin hij/zij niet zo goed bezig is. Of wat klopt er niet aan zijn/haar uiterlijk. Of wat mist er op het curriculum vitae. Of wat er voor tekortkomingen zijn. Maar als je iemand bent die het goede zoekt, dan kijk je naar het goede in mensen. Wat kan diegene bijdragen? Wat heeft die ander voor mooie talenten, of eigenschappen. Dat is natuurlijk soms heel lastig - juist als iemand overduidelijk vervelende eigenschappen heeft. Juist als iemand je in de weg zit. En toch - in ieder mens wel iets goeds. Want ieder mens is naar Gods beeld gemaakt. En zou je kunnen proberen dat goede in die ander naar boven te halen?

Het goede zoeken met je woorden.

Een gevaar is denk ik dat onze woorden vaak cynisch zijn. Het nare daarvan is dat we daarmee nog indruk kunnen maken op anderen ook. Zo gaat dat toch vaak - als je een beetje cynisch uit de hoek kan komen, tikje sarcastisch, dan kun je daar in de regel bewondering mee oogsten. Alsof je dan slimmer bent. Maar je hoeft niet slim te zijn om cynisch te zijn, eerder laf. Want je houdt jezelf aan de zijlijn. Je draagt zelf niets bij. Onze tijd heeft geen behoefte aan cynische mensen en hun denkbeeldige slimheid. Zoek liever naar goede woorden. Oprechte complimenten. Bemoedigende woorden. Opbouwende vragen. Aan mogelijke oplossingen. Spreek over wat zou kunnen werken. Aan zulke mensen hebben we behoefte - zeker in deze gepolariseerde tijden. We hebben behoefte aan mensen die zeggen hoe je dingen beter maakt, hoe dingen beter kunnen worden, hoe je dingen kunt oplossen, hoe je kunt samenwerken. Hoe je anderen niet afbreekt, maar sterker maakt, opbouwt, vertrouwen geeft. Dat is het goede zoeken met je woorden.

Het goede zoeken met je daden.

Iemand die het goede zoekt, dat kan niet uitblijven dat diegene ook dingen gaat proberen. En iemand die het goede liefheeft, die gaat ook niet zitten afwachten. Maar die gaat zelf vast aan de slag. Voor een betere sfeer op het werk. Voor een beter omgang met het klimaat. Voor hulp aan de buurman. Om een poging te doen tot bemiddeling bij dat conflict. Of een oplossing voor dat ene probleem. Of zich aan te melden als vrijwilliger. En onderschat niet de kleine daden. Daar begint het. Begin maar gewoon bij wat laaghangend fruit. Bij wat makkelijk en haalbaar is. Naar hoe je dingen beter kunt maken, soepeler, mooier, eerlijker, rechter. In je werk, thuis, op de plekken waar je al komt. Begin bij kleine daden. Maar zoek ook verder. Naar grotere daden. Naar dingen buiten de plekken waar je al komt. Zoek verder. Voor meer goede dingen.

Het goede zoeken - in mensen, in woorden en in daden. Ik las onlangs van een prachtig voorbeeld van iemand die dit deed - de Oekraïner Shavelski. Hij kwam tot geloof tijdens een Bach-concert. Later zei hij daarover: 'Ik ging er weg als een persoon die in Christus gelooft'. In 2020 sprak Shavelski zich openlijk uit tegen de dubieus verkozen Loekasjenko. Hij werd door dat regime ontvoerd, verhoord en 9 dagen gevangen. Toen hij vrij kwam mocht hij niet verder met zijn studie maar moest in het leger. Hij vluchtte naar Polen en ging daar studeren. In een toespraak haalde hij de theoloog en martelaar Bonhoeffer aan: 'Je ja tegen God vereist je nee tegen alle onrechtvaardigheid, tegen alle kwaad, tegen alle leugens, tegen alle onderdrukking en verwonding van de zwakken en de armen, tegen alle goddeloosheid en bespottung van het heilige. Je ja tegen God vereist een stoutmoedig nee tegen wat je ooit zal beletten alleen God te dienen, of het nu je baan, je bezittingen, je huis of je eer in de wereld is. Geloven betekent beslissen'. Shavelski liet het niet bij deze woorden. Na de inval van Rusland, nam hij de beslissing om naar het front te gaan. Bij een poging om als paramedicus een gewonde soldaat te redden, stierf hij. Shavelski werd 21 jaar. Hij was iemand die het kwade haatte en het goede zocht.

Bonhoeffer. Shavelski. Amos. Ze bevragen ons. Of wij ook het goede zoeken. Of we ook het kwade haatten. Of we veranderen willen. Ze vragen ons om te beslissen.

Het tragische van het boek Amos is dat de mensen toen niet luisterden. Ze wilden niet horen. Dat blijkt al verderop in het boek in hoofdstuk 8. Maar het blijkt ook uit de geschiedenis. Want zo'n 40 jaar kwam uit wat Amos al voorspeld had. Ze werden weggevaagd. Dat had niet gehoeven. Die waarschuwingen van Amos waren bedoeld om hen tot verandering te brengen. Maar omdat ze niet luisterden, kwamen die waarschuwingen uit. Die Israëlieten die het zo gemaakt hadden, die de status quo wel best vonden, die veranderden niet meer, daar hadden ze het waarschijnlijk veel te goed voor.

Zo gaat het vaker in de bijbel - bv. in de tijd van Jezus. De mensen die het goed hebben, luisteren vaak niet. De mensen die profiteren van de situatie zoals die is - die luisteren vaak niet. En als we dat doorvertalen naar nu - de kans is groot dat als wij veel baat hebben bij hoe de situatie nu is. Als wij flink geprofiteerd hebben van de toegenomen welvaart van de afgelopen decennia. Als wij baat hadden bij de oneerlijke verdienmodellen die er zijn, als wij bij de scheve verhoudingen die er zijn aan de goede kant staan. Als wij goed gezeteld zijn. Dan is de kans groot dat we niet al te radicaal de woorden van Amos zullen opvolgen. En redenen bedenken om die woorden af te zwakken.

Misschien is het zo zoals Rutger Bregman, de auteur van 'de meeste mensen deugen', onlangs schreef in een scherp artikel op De Correspondent. Dat mensen boven de 25 jaar waarschijnlijk niet meer de problemen zullen oplossen waar we ons nu voor gesteld zien. Die zullen waarschijnlijk niet snel privileges opgeven. Die zullen waarschijnlijk geen risico's nemen om iets groots te doen. Volgens hem is de kans heel klein dat mensen boven de 25 dingen nog echt anders zullen gaan aanpakken. Misschien is dat zo.

Natuurlijk in elke generatie heb je van die radicale Godzoekers en goedzoekers. Ik ken er wel een aantal - jij kent er vast ook een paar. Maar als je boven de 25 bent, is de vraag dan: ben jij er zo eentje geworden? Kun je er nog eentje worden? Dat vraag ik mezelf ook af - kan ik er nog eentje worden? Ik denk dat we er rekening mee moeten houden dat we dan een van de weinigen zullen zijn. Amos hoopte toch op ommekeer, verandering. Helaas bleef die uit. Ik hoop dat het bij mij anders zal zijn - dat ik zelf zal kunnen en durven veranderen. Ik hoop bij jou ook.

Als je onder de 25 bent, dan heb ik eerlijk gezegd meer hoop voor je. Niet omdat ik denk dat jongere mensen beter zijn. Maar omdat in de bijbel vaak de verandering nogal eens bij jonge mensen begint. Bijvoorbeeld de jonge generatie Israëlieten die wel het beloofde land in kan, terwijl de generatie boven hen het niet aan kon. Of bijvoorbeeld de jonge Gideon die de afgoden van zijn vader kapot slaat. Of van de jonge David die de reus verslaat.. Of van jonge koning Josia die als tiener allerlei goede veranderingen in zijn land doorvoerde. Of Maria - misschien maar een meisje van 15 en ze kiest het goede. Of Johannes en Jakobus - die opstappen bij de economische zekerheid die het bedrijf van hun vader bood, en Jezus achterna gingen.

Misschien kun jij ook zo zijn?

Natuurlijk het is veel makkelijker om te zoeken wat de meeste mensen zoeken. Dingen als voorspoed, veiligheid, zekerheid. Ik vermoed dat veel mensen je daartoe zullen aanmoedigen. Juist de generaties boven je die dit zulke belangrijke dingen gevonden hebben. Zij zullen het je aanbevelen.

Je kunt het ook anders doen. Je kunt ook het actief het goede zoeken. Het goede liefhebben. Het kwade haten. En dan niet halfslachtig, maar helemaal. Zoals de besten van de generaties voor je.

Ik moet denken aan Desmond Tutu die te gast was bij College Tour. Aan het eind van het programma werd door Twan Huys gevraagd of hij nog iets wilde zeggen tegen de mensen die voor hem zaten, veelal studenten. Hij vroeg hen toen of ze vooral wilde blijven dromen. Het beste gif tegen cynisme. Te dromen van een betere samenleving. Te dromen van een generatie die het juiste kiest. Dromen van een kerk die het goede doet. Droom van hoe het zou kunnen zijn. Zie het voor je. En handel ernaar.

Hoe oud je ook bent. Ik hoop dat je wilt dromen. Van hoe jouw leven eruit zou zien als je met heel je hart het goede zou zoeken. Als je het goede zou liefhebben. Bid voor hoe dat eruit zou zien. En wees stil. Misschien spreekt God wel tegen je. Misschien gaat het de komende dagen duidelijk worden. Misschien groeit het de komende weken. Misschien begint het met iets kleins doen. Of gelijk al iets groters.

Hoe oud of jong we ook zijn. Of we de meeste keuzes al gemaakt hebben of er nog voor staan. Laten we die scherpe profeten uit de bijbel, zoals Amos, niet terzijde leggen. Laten we hen horen. En in hun spoor ook naar Jezus. Die als geen ander het goede zocht en het goede liefhad. Die het kwade haatte. Ook al werd het zijn dood. Maar hij vond het leven. En iedereen die in zijn spoor gaat, zal datzelfde leven kennen.

Hoe oud of jong we ook zijn. Laten we het goede zoeken. En er niet mee stoppen. Of je nu mee of tegenwind hebt. Of je in een moeilijke situatie zit of niet. Of je veel of weinig invloed hebt. Blijf zoeken naar het goede. Handel ernaar. In het kleine en in het grote. En ook als je niet gelijk kunt vinden wat het goede is dat jou te doen staat. Zoek door. Nooit gezegd dat het snel gevonden is. Maar zoek. En je zult vinden. En je zult leven. En misschien zal God ons genadig zijn.

Amen.